

LAUSUNTO 17.6.2021

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021-2027

Lausunnon antaja: Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö sr ("Diakonissalaitos")

Ilkka Kantola, toimialajohtaja

ilkka.kantola@hdl.fi

050 5122173

Alppikatu 2

00530 Helsinki

Diakonissalaitos on yli 150-vuotias säätiö, joka tekee rohkeasti työtä ihmisarvoisen elämän puolesta. Säätiö tarjoaa yhdessä siihen kuuluvan Rinnekodin sekä tytäryritysten Diakonissalaitoksen Hoivan ja Caritas Palveluiden kanssa vaikuttavia sosiaali- ja terveystalouksia, jotka parantavat asiakkaiden arkea. Diakonissalaitos työllistää valtakunnallisesti 2600 henkilöä ja sen yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2020 oli 179 M€. Säätiö on yhteiskunnallinen yritys ja kannattava liiketoiminta on väline paremman ja oikeudenmukaisemman yhteiskunnan rakentamiseen. Liiketoiminnasta saaduilla tuotoilla säätiö tuottaa vastikkeetonta toimintaa erityisen haavoittuvassa oleville ihmisille.

Diakonissalaitos kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa ja esittää kunnioittaen seuraavaa:

Yleistä:

Asetusluonnos on mielestämme yleisesti ottaen asianmukainen ja tarkoituksenmukainen.

Diakonissalaitoksen harjoittamassa hankemuotoisessa toiminnassa Euroopan Unionin rahoitusinstrumentit ovat yksi keskeinen keino turvata toiminnan taloudellisia edellytyksiä. Kuten jokainen hankerahoituksesta riippuva taho, niin Diakonissalaitoskin pitää tärkeänä, että rahastojen käyttöä ja hyödyntämistä koskevat säännökset ovat selkeitä ja niiden tulkinta helppoa, jotta turhalta työltä vältytään.

Käsityksemme mukaan asetusluonnoksella osaltaan pyritään tätä tavoitetta edistämään.

Esityksen vaikutusarviossa todetaan, että "yksinkertaistettujen avustusmuotojen käyttöönoton odotetaan madaltavan kynnyksiä avustuksen hakemiseen, koska avustusmuotojen käyttöönoton myötä hankkeiden talouden hallinnointi yksinkertaistuu. Menettelyjen yksinkertaistamisella pyritään pienentämään sisäasioiden rahastojen hallinnoinnin kustannuksia."

Tämä on tärkeä tavoite kolmannen sektorin näkökulmasta.

Seurantakomitea:

Diakonissalaitos pitää myönteisenä sitä, että kunkin rahaston seurantakomitealla tulee olemaan rooli uuden toimeenpanosuunnitelman valmistelussa, täytäntöönpanossa, seurannassa ja arvioinnissa. Myönteistä on, että seurakuntakomiteaan on tarkoitus nimetä viranomaistahojen lisäksi relevanttien, keskeisten järjestöjen ja yhdistysten edustus. Kolmannen sektorin toiminnalla on merkittävä rooli

hyvinvointiyhteiskunnan ylläpitämisessä ja vahvistamisessa. Euroopan Unionin politiikoissa samoin kuin kansallisella tasolla tämä on todettu moneen kertaan. Kolmannen sektorin toiminnalle EU rahoitus tuo tärkeätä lisävoimaa ja siksi on perusteltua, että järjestökentän edustus on vahvasti mukana seurantakomitean toiminnassa.

Avustuksen myöntämisen edellytykset:

Asetusehdotuksen mukana lähetetyssä muistossa selostetaan tätä asiakohtaa (8 §) mielestämme epäselvästi. Siinä todetaan: ”Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021-2027 annetun lain 11 ja 14 §:ssä säädettyjen edellytysten lisäksi edellytyksenä avustuksen myöntämiselle hankkeeseen tai toimintaan on, että hankkeen tai toiminnan avustettavalle osalle ei ole myönnetty muuta tukea Euroopan unionin talousarviosta. Poiketen aiemmasta ohjelmakaudesta, avustusta voidaan myöntää yleisasetuksen 57 artiklan 9 kohdan mukaisesti samaan toimeen eri rahastoista tai eri ohjelmista, mutta kustannukset voi tällöin sisällyttää vain yhdelle rahastolle tai ohjelmalle tehtävään maksamista koskevaan hakemukseen.”

Onko kyse vain siitä, ettei tiettyä hanketta tai sen osaa voida rahoittaa kahteen kertaan, vai onko kyse siitä, että tietyn hankkeen tulee olla kokonaan yhdestä rahastosta rahoitettua? Itse asetusluonnoksesta ei selviä mitä tarkoitetaan. Tätä tulisi selventää soveltamisohjeistuksessa.

Avustuksen enimmäismäärä

Asetusluonnoksen 12 § Avustuksen enimmäismäärä

Muistossa todetaan tästä muun ohella: ”Operatiivinen tuki, hätäapu ja muu Euroopan unionin talousarviosta täysimääräisenä myönnettävissä oleva avustus voi kattaa toimen kaikki hyväksyttävät kustannukset.”

Muistiosta ei ilmene tarkkaan ottaen millainen ”muu Euroopan unionin talousarviosta täysimääräisenä myönnettävä avustus” voisi kattaa jonkin ”toimen” kaikki hyväksyttävät kustannukset. Kolmannen sektorin järjestölle täsmällinen tieto tällaisesta mahdollisuudesta olisi tärkeä sitä silmällä pitäen, millaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin järjestökentän kannattaa kehittää ratkaisuja omarahoitusmahdollisuuksien ollessa kuitenkin varsin rajallisia. Olisi tärkeätä tietää voisiko edes periaatteessa järjestökentän olla mahdollista saada 100% EU rahoitusta yksittäiselle, erityiselle hankkeelle.

Palkkakustannukset

Diakonissalaitos pitää myönteisenä sitä, että palkkakustannukset hankkeelle voitaisiin korvata vaihtoehtoisesti joko tosiasiallisten kustannusten mukaan tai yksikkökustannuksina. Johdonmukaista on, että hankkeen tai toiminnan kaikkiin palkkakustannuksiin sovelletaan samaa avustusmuotoa ja että samassa hankkeessa tai toiminnassa voisi olla käytössä vain yksi palkkakustannusten avustusmuoto.

Myönteisenä muutoksena on myös ehdotus pykälän 4 momenttiin otettavaksi uudeksi yleisasetuksen 50 artiklan 5 kohtaan perustuvaksi säännökseksi tavoitteena yksinkertaistaa osa-aikaisen hankehenkilöstön palkkakustannusten käsittelyä.

